

Kıyafetlerimizdeki enerjinin maliyeti yaklaşık yüzde 15'tir. Bir paket çimento aldığınızda bunda yüzde 50'dir. Yediğiniz yiyeceklerde de yüzde 10 mertebesindedir. Biz bu maliyetleri düşürmek ve de daha çevreci ürünler üretmelerini sağlamak için hizmet veriyoruz. O fabrika, o işletme daha az su ve enerji ile üretsin, daha verimli olsun diye çalışıyoruz.

Onur Ünlü

Sadece tasarrufla fatura %10 düşüyor

■ Enerji tasarrufu konusunda Türkiye'deki işletmelerin atabileceği adımlar var mı? Mesel bir fabrika bu konuda hizmet aldığı anda yıllık enerji maliyetini ne kadar düşebilir?

Herhangi bir işletmede sadece davranışsal değişikliklerle, yani gereksiz çalışan bir ekipmanın durdurulmasından tutun da bir kaçağı gördüğünüzde ona müdahale etmek gibi ufak müdahalelerle yüzde 5 ile 10 arası tasarruf sağlamak mümkün. Mesela klima kullanmayı bilmiyoruz. Sorin istediğimizde klimayı basıyoruz 15 derecelere. Yapılması gereken ise dış ortamdan 7 ile 10 derece aşağı çekmek.

Enerji verimliliğiyle yapılabilecek maliyet azaltımı ise ortalamada yüzde 30'ları buluyor. Yani bir KOBİ'nin aylık enerji gideri 100 bin TL ise bu 70 bin TL'ye düşüyor.

Sanayicinin enerji giderini masrafsız %30 düşürüyoruz

Son günlerde telefonlarının kilitlendiğini söyleyen Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği Başkanı Ünlü, "İşletmelerin çoğu henüz farkında değil ama 5 kuruş harcamadan enerji maliyeti %30 düşürülebilir" diyor.

ENERJİ maliyetlerinin en önemli gündem maddesi olduğu şu günlerde, yoğunluktan telefonları kilitlenen bir sektör var: Enerji verimliliği danışmanlık sektörü. Enerji Bakanlığı tarafından yetkilendirilen şirketlerin verdiği bu hizmet, sadece enerji tasarrufu sağlamasıyla değil, şirketleri 'Yeşil Mutabakata' hazırlamasıyla da son dönemde yoğun ilgi görüyor. Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği (EYODER) Başkanı **Onur Ünlü** sistemi "Tasarruf ve bir dizi yatırımla işletmelerin enerji gideri yüzde 30'a kadar düşüyor. Şirketler bunu maliyetli bir işlem sanıyor. Oysa biz tam teşekküllü hastane gibiyiz. Teşhisi de koyuyoruz, ilacı da yazıyoruz, finansmanı da sağlıyoruz. Ceplereden hiç para çıkmıyor" diye anlatıyor.

■ Enerji fiyatlarındaki bu hızlı artış neden kaynaklanıyor?

Olayın birkaç boyutu var. Saseti biraz geri sararak geçen seneye gideceğim. Her şeyin başında iklim değişikliği var. Birçok dünya lideri bu sorunu görmezden gelmeye çalıştı. Bir kısmı görülmüş gibi yaptı. Ama yıllardır bu konuda hiçbir şey mutamam adım atılmıyordu. Ta ki geçen sene Avrupa Birliği Avrupa Yeşil Mutabakatı kanununu çıkartana kadar. Ve dedi ki '2050'ye kadar ilk karbon nötr kıta olacağız. Bunu yaparken de belli kurallar ve cezalar getireceğiz'. Aslına bakarsanız her şey bu kanunla başladı. Sonrasında Çin ve Amerika da bu doğrultuda açıklamalar yaptı. Biz de Paris Anlaşması'nı imzaladık. Dünyanın iklim değişikliğiyle mücadele edebilmesi için

senay.kosdere@aksan.com.tr

PATRON KATI

ŞENAY BÜYÜKKÖŞDERE

enerji sektörünün dönüşmesi gerekiyor. Çünkü emisyonların yüzde 75'inin kaynağı enerji sektörü. Dolayısıyla artık fosil yakıtlardan yenilenebilir yakıtlara geçilmesi gerekiyor. Ama yenilenebilir yakıtlar da kesintisiz değil. Yani rüzgar ve güneş 7/24 çalışıp, üretmiyor. Hidrojen gibi yeni enerji kaynakları daha ticarileşebilecek durumda değil. O zaman 'fosiller içerisinde en zararsızına' gitmek gerekiyor. O da doğal gaz. Tabii bir ürüne talep artınca fiyat da artıyor. Doğal gazın fiyatı arttıkça onun muadili olan diğer fosil yakıtlar da artıyor.

AVRUPA DA ARTIŞLA BAŞA ÇIKAMADI

■ Bu koşullarda fiyat artışının önüne geçmek mümkün mü?

İşin fiyatlar boyutunda yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Avrupa'da doğalgaz fiyatları 2021 başında megawatta 20 euro mertebesindeyken, Aralık 2021 sonunda 180 euroya kadar çıktı. Türkiye'de ise sanayi işletmelerinde doğalgaz 50, evlerde ise 18 euro mertebesindedir. Elektrik fiyatlarına baktığımızda ise Avrupa'da fiyat 1 yılda megavattı 50 eurodan 250 euroya yükseldi. Bizde şu anda sanayide megavattı 95 euro, evlerde ise 88 euro. Bu arada Avrupa özellikle Japonya'daki nükleerine santral problemlerinden

sonra nükleerden çıkma kararı almıştı. Almanya ve Fransa santrallerini kapatmıştı. Bu fiyatlardan sonra Fransa'da, Almanya'da, enerji fiyatlarını dengeleyebilmek için o santralleri tekrar devreye aldı. İlginç olan, karşı çıkılsa da nükleer en temiz enerji.

■ Sizin sektör olarak işinin, enerjinin verimli kullanılmasını sağlamak. Şirketlerin bu konuda ilgisi arttı mı, maliyet artışlarından sonra?

Bir yanında artan enerji maliyetleri, bir yanda artan çevre baskıları bizim yaptığımız işe, ilgiyi artırdı. Artık işletmelerin enerjiyi yönetmesi gerekiyor. Bu kaçınılmaz bir şey. Bunun için de önce tasarruf etmesi, sonra da yatırım yapıp daha verimli hale gelmesi gerekiyor. Son olarak da artık azalttığı enerjiyi de yenilenebilir kaynaktan üretmesi gerekiyor. İşin bir de finansman boyutu var. Artık bankaya gidip 'Ben fabrika açacağım' diye kredi istediğinizde, 'Ne kadar çevreci bir fabrika açacaksın' diye soruyor. Eğer geleneksel bir fabrika açıyorsan kredi yok.

■ Enerji verimliliği pazan derken bunun içine neler giriyor?

Mesela bir evin içerisinde daha verimli, A+++ , beyaz eşyalar kullanılmasından tutun da musluğunuza taktığımız suyun daha az akmasını sağlayan ekipmana, tasarruflu ampule kadar her şeye giriyor bunun içine. Binaya baktığımızda ise dış yalıtımından akıllı camlara kadar pek çok etken var. Kazan dairesi veya kombinin, suyu basan hidroforun daha verimliyle değiştirilmesi hepsi enerji verimliliği kalemleri.

Ceplerinden 5 kuruş çıkmıyor

■ Bir işletme enerji verimlilik firmasından, hizmet aldığı anda bu neleri kapsıyor pek?

Sadece danışmanlık hizmeti de alınabilir veya bu işin uygulanması da sağlanabilir. Bizim tam teşekküllü hastane gibi düşünün. Hasta geliyor bize. Önce kan testi yapıyoruz, MR'ı, röntgeni çekiliyoruz. Nerede ne fırsatlar var. Tasarruf, verimlilik ve yenilenebilir enerji noktasında neler yapılabilir diye bakıyoruz. Ve reçeteyi yazıyoruz. Sonra ilacı da veriyoruz. Sistemi de kuruyoruz. Hatta isterseniz finansmanı bile sağlıyoruz. Firmayla bir enerji performans sözleşmesi yapıyoruz. Onlara diyoruz ki, 'fabrikana gelirim, sistemi kuraram, sen bana hiç para verme. Sonrasında faturanda yirmi lira düşüyorsa, 10'unu bana ver' Yani firmalar bu yatırımı yaptığında ceplerinden beş kuruş çıkmıyor.

5 milyon iş kaybı, 30 milyon iş fırsatı

■ Rakamsal olarak nasıl bir pazardan söz ediyoruz?

ULUSLARARASI Enerji Ajansı'nın verilerine göre dünyada enerji sektörünün büyüklüğü 2 trilyon dolar. Yeşil dönüşümle beraber 2030'a kadar bu rakam yıllık 5 trilyon dolara çıkacağı tahmin ediliyor. Enerji verimliliği sektörü ise şu anda 240 milyar dolarlık bir pazar. Bunun da 800 milyar dolara çıkacağı öngörülmüyor. Ve bu dönüşümün sadece Avrupa'da 5 milyon iş kaybına neden olacağı, ama diğer taraftan da 30 milyon yeni iş fırsatı çıkartacağı düşünülüyor.